

بررسی خانه های سنتی یزد از نظر پایداری در اصول اقلیمی

(نمونه موردی: خانه رسولیان یزد)

نویسنده اول: محمد علی بیگی نژاد^۱، نویسنده دوم: وحیدانه فولادی^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری، مهندسی معماری، دانشکده بین الملل قشم، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران

۲. استادیار، گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

معماری پایدار را می توان معماری دانست که نسبت به ویژگی ها و شرایط محیطی و مکانی پاسخگو است و از قابلیت های بستر خود در راستای ایجاد شرایط محیطی مطلوب استفاده بهینه می نماید. به عبارت دیگر معماری منحصر به فردی است که ضمن توجه به نیازهای شناختی، با ظرفیت های طبیعی و اکولوژیست بستر خود نیز منطبق است. در حال حاضر یکی از مسائل مهم و مطرح در سطح جهان، مسئله توسعه پایدار و همساز شدن تمدن بشری با محیط و طبیعت در راستای حفظ آن می باشد. خانه های سنتی یزد میراثی ارزشمند و گران بها از پیشینیان این مرزوبوم می باشد که امروزه برای حفظ و نگهداری از آن اقداماتی همچون تغییر کاربری این فضاها صورت پذیرفته است. این مقاله در پی درک اصول پایداری در معماری خانه رسولیان یزد است. با بررسی و استخراج ویژگی های این خانه و تطابق آن با اصول معماری پایدار، به این نکته می توان دست یافت که معماری گذشته به دلیل رعایت اصول پایدار در طراحی، به خوبی توانسته بود پاسخگوی نیازهای انسانی باشد که با مطالعه دقیق آنها، می توان این اصول را در معماری امروز نیز تعمیم داد. روش این پژوهش مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای و تحقیقات میدانی است و رویکرد توصیفی دارد. برای دستیابی به این هدف، خانه رسولیان مورد انتخاب قرار گرفت و ارزش های معماری پایدار در آن مورد بررسی قرار گرفت. نتیجه این پژوهش بیان می کند که نمودهای عینی اصول معماری پایدار از نظر کالبدی، زیست محیطی و انسانی در خانه رسولیان وجود داشته و از آنجا که که این بنا در اقلیم گرم و خشک قرار گرفته است مجموعه ای از راهکارهای طراحی را برای ساخت بناهای پایدار در این اقلیم در اختیار طراحان و معماران معاصر قرار داده است.

واژه های کلیدی: معماری پایدار، مولفه محیطی، خانه های سنتی، خانه رسولیان یزد

مقدمه

معماری پایدار پاسخ معمارانه ایست که زندگی انسان را در حال و آینده در درجه اول اهمیت قرار می دهد، در ساختار آن مصالحی بکار گرفته می شود که در هنگام تولید یا کاربرد و حتی در زمان تخریب با محیط خود همگن و سازگار هستند، در حد امکان از مصالحی که در محل تولید می شوند استفاده می کند، مصرف حداقل منابع انرژی سوختی و حداکثر استفاده از انرژی خورشیدی و سیستم های گرمازا با حداکثر بازدهی و حداقل تخریب محیط زیست را در نظر دارد، کیفیت زندگی و سکونت انسانها و کلیه موجوداتی که در آن محیط زندگی می کنند را ارتقاء می دهد و سطح آسایش زندگی را از نظر فیزیکی و روانی در محیط زیست بهبود می بخشد. تحقیقات تاریخی نشانگر آن است که معماری و شهرسازی سنتی ایران به زیبایی و سادگی و به شکل ارگانیک و سازگار با محیط زیست ساخته شده و تکامل یافته است. این معماری را درون زا یا معماری بومی می گویند. این معماری با توجه به نیازهای مادی و معنوی مردم و با بهره گیری از شرایط و توانایی های محیط طبیعی و